

937

LASITAVA

F302

Mani zelojuma □ □ □

□ □ □ peedsihwojumi

Zelojuma apraksts

no

J. Sawronskij, Kuldigā.

VI. daļa.

Apfahrtzelojums: Warschawa, Berline, Halle, Nann-berga, Weimara, Erfurte, Meiningai, Wirzburga, Mer-gentheima, Leipziga, Sidkubue — no 24. maija līdz 30. jūlijam 1914. g.

Maksa 3 rub.

18970
sals

Kuldigā, 1920. gadā. — Autora apgādībā.

LASITAVA

Mani zelojuma

    peedsihwojumi.

A
8796

Zelojuma apraksts

no

J. Gawronsky, Kuldigā.

VI. daļa.

Apfahrtzelojums: Warschawa, Berline, Halle, Naumburga, Weimara, Erfurte, Meiningai, Wirzburga, Regentheima, Leipziga, Sidrahne — no 24. maija līdz 30. jūlijam 1914. g.

Matka 3 rub.

Kuldigā, 1920. gadā. — Autora apgahdiba.

Weltijums

mancem zeenijameem pirzejeem un labwehteem.

Preekschwahrds.

Kad 1908. gadā atpūbtas noluhā pawadiju wafaru ahrjemēs, Bohemijas meišos, tad aij garlaizibas šaraktiiju šawu zelojumu apraktu pirmo daku sem wirrakta „Mani peedšihwojumi ahrjemēs“.

Man pee tam nebij nekahda šewišchla noluhla. Gribeju tikai šagahdot šaweem weifala draugeem un pirzejeem masu pahristeigumu un warbuht ari preeku, pahstidams, ko es ahrjemēs peerešēju un peedšihwoju. Gribeju wineem attehlot ahrjemneeku ihpatnejos zenteenus, winu nodarbošchanoš, zenschanos pehz sinatnem un neapmeerinamo fabri arween laut ko no jauna isgudrot. Wef tam, šawā prahta es nodomaju: Kas war sinat. ka mans zelojuma apraktis war weenan waj otram no mancem lastajeem ari teeti noberei.

Tapehz es toreis, 1908. gadā, šaraktiiju šawu pirmo grahmatinu un to isdewu. Wet jau drihs ween pehz wiskas isnahšchanas es uomanija, ka publika plaschakas aprindas koti interesejas par manu grahmatinu. Es redseju, ka lastitaji bija koti labi šapranušchi manu humoru un islobijušchi no ta ishto lodolu, t. i. to, ko es ar šaweem humoristiskiem apraksteem biju gribejis šagit.

Man šahla peenahlt atsinibas un pateizibas atšaukšmes un ar laiku tahdu šakrahjās wairak šinteem. Man isšajlja neween atsinibu, bet ari luhgumu turpinat reij eesahsto darbu un ispat interefanti aprakstīt ari turpmakos zelojumus.

Bai neweenš nedowatu, ka nahlu šhe Klajā tikai ar tukšheem apgalwojumeem, tad atkaujos šew peeweit te dachus nedaudsus iskus iswikumus is laikrakstu atšaukšmem un šinteem man peesihitiām wehstulem.

Deplizas = Šchoenawas „Kurzeitung“ šawā 29. nuonurā no 27. julija 1912. gada isšakas par manu darbu šekoschi:

„Apraktis par Deplizu, šaraktiis no J. Sawronšky, patlaban isnahzis latweešchi waloda, autora apgabibiba, Kuldigā (šuršemē). Deplizas apraktis eexem apnehrām 20 lap. pušes un atšahita eespaidus, tahdus autors dabujis pa šekmigas ahrštechanās un atpūbtas laiku Deplizā, pagahjuschā gadā. Diehs isšakam autoram šchāi weetā muhju peidu weetas wahrdā šawu širšhato pateizibu par wina publineem“.

„Kuldigas Wehstnešs“ šawā 27. num. no 1910. g., šarh zitu, raksta: „Wifu ko ar wehrigām ezim Wahzija nowehrojis, autors (J. Sawronšky) ir ishos wahrdos peewilzigi attehlojis . . . Lastitaji brošchurā atrahis dauts ko interefantu un pamahzofchu“.

„Šuršemneeks“ šawā 33. nuonurā no 1911. g., šarh zitu, raksta: „J. Sawronšky grib buht humorists, jo wifu usluhlo no šmeekligās pušes . . . Dauts weetās tas winam ari koti labi isdeweēs un lašams ar patišchānu“.

Is dautsu školotaju wehstulem peewedišchu šekofšas atšaukšmes iswilkumos:

Šiunafijas wirškolotajs A. Šephany, Šigā (agraf Kuldigā): „Lafiju Juhšu (J. Sawronška) attehloumus ar dšhwako interefi un waru šlawet šilu. tehlojumus un šwaigo humoru . . . Žeru, ka šchos apraktus turpinafeer. Ir koti patišchams laika lawellis“.

Školotajs J. Šephains, Rantkos. „J. Sawronšky šgn! Juhšu zelojuma apraktis war tešcham lastit ar dšhwu interefi . . .“

Školotajs un rakšneeks R. Weiberšs, Šhdofē: „ . . . Juhš rakšeer pateši interefanti un preezajos par Juhšu zenschanos eepahšinat muhs ar šaweem peedšihwojumeem ahrjemēs.“

Školotajs W. Wilšons, Šaldā: „J. Sawronšky šgn. Lafiju Juhšu zelojumu apraktis ar wisleelako interefi un atradu winos dauts pamahzofšas šinas, kalab eeteizu us wisšitako šatram islastit tos . . .“

Školotajs A. Kronberšs, Duhvē: „ . . . Ar wisleelako interefi lastit J. Sawronšky šaraktiitos un isdotos zelojuma apraktu un preezajos par to“.

Školotajs Šaills, Šrausdupe: „J. Sawronška „Mani peedšihwojumi ahrjemēs“ lastit un atšinu, ka tas interefants un šatram eeteizams islastit . . .“

Školotajs A. Šausšs, Rendā: „J. Sawronška zelojuma apraktu par ahršemem atrodu šatura šinā par peewilzigu preeksch wikeem, šuri pašchi naw zelojuschi . . .“

Školotajs Šahpe, Kuldigā: „J. Sawronška „Mani zelojuma peedšihwojumi“ islafiju ar patišchānu. Grahmatina ir interefanta un pamahzofcha . . .“

Školotajs A. Janšons, Kuldigā: „J. Sawronška „Zelojuma apraktu“ atrodu par koti isdewušchos un eeteizu to šatram islastit“.

Šr. Šoffmans, Kuldigā: „J. Sawronška „Mani peedšihwojumi ahrjemēs 1. d.“ ešmu lastis un atrodu winu par koti interefantu . . .“

Kā jau agušhā peesihmeju. tee ir tikai ishi iswilkumi no dachām wehstulem. Telpas neatkauj te peeweit wiskas man peenahšchās labwehligās atšaukšmes, laut ari tikai iswilkumos.

Šho laštaju publikas atsiniba eedeiva man jaunū duššē un drošmi. Tapehž laikā no 1910. lēhdē 1914. gadam es ēsmu ijdewis šawu ilgadejo ahrsemju zelojumu 2., 3., 4. un 5. daļu, nemas neklatidamees us to, ka šēe ijdewumi, kà katram weegli šaprotams, bij šameenoti ar eewehrojameem naudas upureem. Es ēsmu wišus šhos peezus šejumus ijdewis newis pekns noluhkà, bet ēsmu tos pat par wolti isplatijis un mahjās peefuštijis Kuldigā un ap 30 lauku pagastu plaščā aptahrtnē.

Tagad stahjos pee šawu zelojumu aprakstu 6. daļas ijdofšanas un mana weenigā weleščhanās ir šagahdat ar to šaweem weikala draungeem un pirzejeem jaunū preeku. Un ja ari šhi grahmatina tiks no laštajeem ar patiščanu usneimta, tad ēsmu nodomajis ari turpmak wehl daščus jaunus šejumus isdot.

Kuldigā, junijā 1915. g.

Autors.

1. Zekā us ahrsemem.

Katru gadu, tad daba atmostas, peenahf jaukais šeedonis un tuwojas wafara, mani pamostas weleščhanās meklet atpuhtu no ijdeeniščkà, nogurdinosčhà un nerwus usbudinosčhà darba ahrsemju zelojumā. Gribas išrautes no pelekās, weenmuligas Kuldigas dšihwes un kaut ari tīfai us daščām nedelam apstaitit ari zitas šemes, redset, kà tur laudis riščojas, kà dšihwe mutuko, išdarit daščadus nowehrojumus un šmeltees pamahzibas no šrauji attihstosčhās un nemitigi progřejeosčhās ahrsemju dšihwes.

Beš tam šchahds zelojums man ļoti wajadšigs, pat nepeezesčhams ari manas wešelibas ušlabosčhanas noluhkà.

Tapehž ari šhini, 1914. gadā, es nolehmu išdarit šawu parasto ahrsemju zelojumu. Šchoreis es nolehmu eepreeščhā nenoteikt šawu zelojuma mehrki, bet wišpirms greestees pee šahda no eeslawetajeem Berlīnes medizinas profesoreem un list šawu wešelibas stahwolkli pamatigi ismeklet, lai tad pehž wina ašrahdiemeem dotos us weenu waj otru ahrsemju kurortu jeb wešelibas weetu.

Kuldigu es atstahju 23. majā un išbrauzu us ahrsemem šaur Warschawu, kur pa zekam wehl gribeju išdarit daščus weikala eepirkumus.

Pee Warschawas uskawetees un tureenes dšihwi un šawus nowehrojumus aprakstīt es šchodeen negribetu, tapehž ka par Poliju un Warschawu it ihpašchi par pehdejo es jau plaščati rakstiju šawu „Zelojuma aprakstu“ 3. daļā no 1911. gada, atšhlodams wižu, to tur interesantu nowehroju. Tapehž negribu

to wairis atfahrtot, bet sneegschu tilai daschas ihjas peesihmes par tam sawadibam un pahriwehrtibam, ko es Warschawas tagadeja dsihwe nowehroju, salihdsinot ar agrateem gadeem.

Warschawas pilsehta pate par sewi ar fatru gadu peeaug un top leelaka. Behdejos gados tur usbuhweti pat wairaki „debesi skrahpi“ pehz amerikanu paraugeem. Reskatotees us to, ka iklatru gadu nahk laht daudj jatni nami, dsihwoflu ihres tomehr ar iklatru gadu auguna aug, ta ka weentahrichee strahdneeki nemaš naw spehjtigi augstas ihres samakjat, bet teem ja-dsihwo pa wairakam gimenem topa hejala sliktos sanitaros apstahklos.

Sakarä ar leelo gresnibu un ziteem dsihwes pahrsihleju-meem, ari Warschawa, tapat ka daudj zitäs icholainu leelpilsehtäs, ir atihstijufes sewischta sliimiba, kura sahk peenemt bihtamus apmehrus. Ta ir — paschnahwibu epidemija. Paschnahwibas waj wismas paschnahwibas mehginajumi nahk loti beeschi preefscha un wiru zehloni ir wisdaschadate. Katru deenu Warschawas laitrafstos waram lasit garu rindu par paschnahwibas, it ihpajchi nogistechanäs gadijumeem un mehginajumeem. Te kahda skolneeze, kura skolä dabujuse kahda mahzibas preefschmeta tilai „4“, padarijuse sawai dsihwibai galu. Tur atkal kahda prezeta seewa, kura gribejuse no sawa wihra istaulet zepuri ar 3 kopläm spalwan, bet naw to dabujuse, wihram par spihiti eedschruje rihs ehdamas karotes etika slahbes, atstahdama sawam wihram sihmiti, lai wihsch neeedroschinotees wairis otreij prežetees un gahst kahdu zitu seeweeti tahda pascha postä nahwe. Kahda zita seewa dabujuse sinat, ka winas wihrihsch masleet pajokojees ar winas istabas meitu, pakehruse bahrsdas nasi un pahrgreesuse sew rihsli. Lasiju ari tahdu gadijumu, ka trihs draugi sawa starpa norunajuschu un us goda wahrda nosolijuschees, ka wihri wisi trihs padaris sawam dsihwibam galu weenä un tai pascha stunda. Par ko? Us to neweens nesin neta atbildet. Es teescham newaru saprast, ka isflaidrojamas schäs daudjäs nogistechanäs, noschauschanäs, rihsles pahrgreeschana u. t. t., kuras itdeenas nahk te preefschä. Warbuht, ka täs dara scheem zil-

wezineem sawadu preefu, warbuht ir ari tilai spihitibas un pahrsihpletas eedomibas sefas.

Man tomehr tita stahstits, ka esot ari tahdi gadijumi, kad paschnahwibas teefot simuleas, t. i. kad paschnahwneeki nebuht nopeetni nedomajoi darit sawai dsihwibai galu, bet isdarot paschnahwibas mehginajumus ar eepreefscheju aprehinu, lai daritu eespaidu us kahdu zitu perjonu. Peemehram, kahda jawnawa sahk eewehrot, ka winas lihgowainis ir palizis pret to daudj wehjaks, ka wiru mihslestibas sahkmä, waj ari wilzinas ar eedroschanos laulibas ostä. Tad wina nolemj pabeedet sawu lihgowaini un pamudinat to us drihsaku sawa solijuma ispidischanu. Schai noluhkä ta eedsch kahdu neezigu porziju etika slahbes waj zitäs kahdas gifts, kas gan uszet jagistechanäs eesihmes, bet newar padarit dsihwibai galu, it ihpajchi, ja drihsjuma teef sneegta ahrsta palihdsiba. Schahdos gadijumos tad ari paschnahwibas mehginajums ar noluhku teef isdarius zitu silwefu slahtbuhtne, lai nebuhtu jabaidas par palihdsibas ispalischanu. Täpat rihschas ari daschi jannekti, kuri newar eeguht sawas eemihlotäs pretmihslestibu un, peedraudedami padarit sawai dsihwibai galu, isredsetäs slahtbuhtne ischani us sewi, bet ar noluhku ta, ka lode waj nu nemaš netrahpa, waj ari tilai masleet un nebihstami eeskramba kahdu lozelli, roku waj sahju. Ar deesgan labam sefmem schahdi paschnahwibas mehginajumi teefot isdariti ari stuhrgalwigu wezaku eebedeschanai, kuri saweem dehleem nekauj prežetees pehz wiru paschu iswehles, täpat ari otradi, no jaimawu pufes.

Sewischki man uskrita tas apstahkis, ka schogad Warschawa wijas weesnizas bij sipri pahrpilditas un istabu zenas sipri zehljuchäs. Pusdeenas ehdeens tagad makjä 70—120 kap., kamehr agrat Warschawas weesnizas jau par 50 kap. wareja dabut deesgan labas pusdeenas. Ari ehdeeni paschi ir palikuschi daudj ma wehrtigaki, tapehz ka weesnizneeki tagad ir palikuschi daudj gudraki sawa labä. Peemehram, ja Suhš pasufheet sew pusdeenu par weenu rubli, tad apsalpotajs Tums peektraus pilnu galdu ar daschadeem traukeem; bes tam wihsch nostahdis Tums us galda preefschä etiki, mahruktus, redijus, slahbus gurkus, sine-

pes, auktu uhdeni, jobu bakstelus, trihs papira serwjetes, puš-pubeli seltera, trihs pahrus najchu un dakšchian, tšhetrus šchihwjus un weenu masu, masu gabalianu gatas lihđi ar diweem „rundstikeem“. Ar šcho porziju nu žums jaapmeerina šawa ehstgriba, jo weenizneeks apšimē šcho porziju par „pušdeenu ar 6 ehdeeneem“. Winšch, proteet, rehšina tā: mahrrutki — weens ehdeens, šinepes — otrš, rediši — treschais, šelters — zeturtais u. t. t.

Doti interejanti man bij eepašhteēs, tā Waršchawas weef-nizneeki baro šawus weefus ar — tukšcheem šolijumeem un mehgina nošlehgt ar teem pašuhtijumus uš pušdeenam jau mehnešcheem eepreešch, kad par pašchu ehdeenu gatawošchamu neweens wehl naw ne domajis. Tā štarp žitu es redšeju šahdā weeta wirs eeejas durwim leelu iškahrni, uš furas ar leeleem šelta burteem šahweja rakšits: „Deela restorazija! Pušdeenas. Šilti un auksti ehdeeni. Dabujami no pulksten 10. rihtos lihđi pulksten 1. nakti. 13 ehdeeni par weenu rubli!“

Modomaju žewi, ka te tatšchu reiž warešču peenahžigi pa-ehšt un eegahju eekšchā. Apšehdos, štatos wisapšahrt, bet neweena neredžu, kas waretu mani apšalpot. Kad šahdas 10 minutes biju gaidijis, tad beidšot parahdijas apšalpotajs waj ari pats ihpaščneeks, par to ihštā škaidribā netifu. Kad winam iškaziju šawu wajadšibu, tad winšch wispirms apwaizajās, waj es wehloteēs pušdeenu par 1 rub. ar 13 ehdeeneem, jeb ari pušdeenu par 60 šap. ar itai 6 ehdeeneem? Uš to es winam atbildeju, ka wehlos 13 ehdeenus par 1 rub. Tad winšch man atbildeja, ka štarp teem 13 ehdeeneem ešot paredšeti ari pištu žepetiš, šošu afnas, tā ari augtu šupa, bet ar to winšch wehl newarot man apšalpot, tapehž ka šofis wehl neešot nobarotas, tā peenahlotees, pišles turpreti wehl netaš neešot nopirktaš un ari augtu šupas newarot dabu, tapehž ka augti wehl neešot nogatawojušcheēs. Negatawus auglus leetojot turpreti warot dabut itai wehdara graišeš.

„Nu tad dodeet man pušdeenu ar šescheem ehdeeneem par 60 šap!“ es šaziju. „Ja“, — winšch atbildeja, — „es aišeešču paraudšit“.

Winšch aišgahja, bet es ar leelāto nepazeetibu gaidiju uš winā atgreēšchanos wairaf tā 1/2 štundu. Beidšot winšch atgreēšās, lai pašnotu man, ka šilti ehdeeni šchodeen netaš neešot dabujami, jo pirmsahrt, wineem ešot aptruhžis malkas, otrahrt, šehki šchodeen teektot išlabota plihte, bet treschahrt, winam šehšča šchodeen beš šahdas eepreešchejas ušteiščhanas ešot likušeš nedeku gultā. Uš šcheem eemešleem tad ari šchodeen neešot eepšehjams šiltus ehdeenus dabut, bet ja wehloteēs, tad aukstus ehdeenus gan warot dabut.

Es winam šaziju, ka ešmu šoti iškazis un lai tapehž winšch mau dod šo uškost, kas nu winam pee rokas un ahtri dabujams ir. Uš to winšch man atbildeja, ka es warot dabut aukstu žepeti, t. i. aukstas žepias šilkes. „Atwainojeet“ — winšch wehl peebilda — „ka šchodeen ne ar šo wairaf newaru žums pašalpot, bet par to pehž daščam nedelam, kad wišit tagadejeē kawelki buhs nowehršti, es došču žums 13 ehdeenus par weenu rubli, taš tatšchu ir šoti lehti, waj naw teefa? Šuhđju to šiti wehrā un neaišmiršt manu adreši“.

„Bet šapehž tad žuhs tureet šahdu leelu iškahrni wirs šawa weifala durwim, ja žuhs wairaf netaš šaweem weešeem newareet pušdeenas preešchā želt, tā itai aukstu šilki?“ — es winam noprāšiju.

Uš to winšch man ušpuhtigi atbildeja: „Waj tad žuhs ešeet šahds polizists waj, ka šahžeet mani tā nopratinat? Es gan šinu, šo es daru! Man neweens newar aišleegt šawam lehtajam pušdeenu galdam jau daščus mehneščus pirms winā atklahščhanas reklamu taišit. Tee, šuri negrib rik ilgi uš manām lehtajam pušdeenam gaidit, war eet un meklet šew šaut šur žilur dahrgas pušdeenas.“

Mani ihteē un pašahwiģeeē weeši turpreti ir ar meeru gaidit uš manām lehtajam pušdeenam ar 13 ehdeeneem par weenu rub. Paģaidam tee pilnigi apmeerinas ar auksteem ehdeeneem, peem. žeptām šilķem, tā šchodeen“.

Bret šahdeem argumenteem mau nebij wairš netaš šo eebilgt. Šapehž pašteidšos jo ahtrā atštahšt šcha auksto šilku šunga šokalu,

nowehledamā wina pastahtwigajem weeseem, ja tahdi maļ ir, labu išturibu un freetnu porziju pazeetibas gaidit uļ wina lehtajām puļdeenam, kad soļis buhš nobarowuļšās, piħles nopirktaš un kad wina leħķķa peħz ņawām ņeķķām nedelam buhš peezehluņees no gultaš un atgreetuļees pee ņawa darba.

2. Berline un winas eewehrojāmibas.

Warschawu eš atstahju pulksten 1/4. peħzpuļdeenā, lai dotos taiņni zaur Aleķķandrowu uļ Berlini, kuru peħz laba brauģena ari laimigi ņaņneedju.

Par paņaules piļķeħtu Berlini, par winas laheerihzibu un tur waldoķķo tiħribu, ķā ari par laiņno išturesķķanos pret publiķu wišpaħrigi un pret eezekotajeem ņewiķķi u. t. t., ņawā laiķā ņawoš agrakoš zekojuņa aprakstos eš jau eņnu daudļ rakstijis un wiķuš ņawuš nowehrojumuš un dabutoš eēpaiduš atleħlojis.

Tapeħz ķħodeen tiķai wiķā iħķumā peemetinaķķu, ķa ķķi milķu piļķeħta ar ķatru gadu manami peeaug un ķħobalķķdeen tai ir jau apmeķķram 3 milķoni eedfihwoķķu. Ari zitaķā ņinā nowehrojami daķķadi eewehrojami paħrgroķķijumi. Kameħr agrak paņaķķeereem, gadiķumoš, ķad nebij eēpeħķjams iķleetoť apakķķemes waj ari gaiķa dķelķeķuš, wajadķķeja iķleetoť ormanu paķalpoķķumuš, kuri liķās deēģan daħrgi ņamaķķatees, tagad turpreti ir peenahķķuķķi ķlaħt un ar leelām ņeķķmem peedalaš eelū ņatikķķnes ušturesķķanaķ tuħķķtoķķeem automobili, kuri ņazenķķaš ar ormaneem un iħķakā waj ilgakā laiķā toš droķķi ween pawiķam iķķtaudiš. Un ķā lai ari ne? Katreš brauģ labak ar automobili, tapeħz ķa brauķķķanaš maķķa ir koti leħta un ķa meħķķiš ņaņneedķķams neķķaliħķķinami aħtrak, ķā ar ormani brauģoť.

Gandriħķ liħķķģa ņazenķķiba nowehrojama starp teatreem un — maķķķinu teatreem jeb kinematograķķeem.

Berline ir daudļ labu teatru, bet tee ari prot ņemt labas, pat koti augķķtas eēķķas maķķaš. Tagad turpreti ir peenahķķuķķi ķlaħt ņinteem kinematograķķu, kuru eēķķas maķķaš ir koti ņemas un kuri tapeħz ņipri konķķure teatreem, atwiķķdami no teem ne-ween mašturigako ņaķķķiru publiķu, bet ari daudļ zituš.

Un pazeēķi, labai eeriħķķoķķe kinematograķķi peħķķeķā laiķā ņneediš neween daudļ intereķķanta, uķķautrinokķķa un piķanta, bet ari daudļ ņinatniķķa un pamahzokķķa, ķapeħz ari wiķadu ņaķķķiru publiķa ņaħķ par teem intereķķeķees un no daħrgajeem teatreem atrautees. Kinematograķķoš tagad raħda neween daudļ ņķaiķķtaš bildeš un ainawas, neween deķķas un humoristiķķuš gabaluš, waj ari aiģģraħķķioķķaš miħķķeķķibas un dķiħwes dramaš, bet ari weħķķurikķķuš un geograķķiķķuš ņķatuuš, tur aiteħķlo mums tik dķiħwi, it ķā meħš paķķi tur buħtu ķlaħķķijūķķi, ņķatuuš iķ ķalnrupħņeeķķibas un ņabriķu dķiħwes, tur reķķam, ķā uļ delnaš, daķķķadu ruhņeeķķibas eestahķķu eēķķeķeoš eeriħķķojumuš un darbu eēķaħķtu, ķā ari ņķaķiš eestahķķeš nodarbinamāš maķķķinaš. Ar waħķķu ņaķķoť, ņķħolaiķķu labakoš kinematograķķoš ķatrs war atraķķ ļaut ķo tahķu, ķaš wiķu war intereķķet un par weenu maķķu war leħti, paķķķķami un leetķķerģi waķķarn pawadit.

Ari zoologiķķķais daħķķš ir peħķķeķoš paħra gadoš eewehrojami paķķilķķinats un paķķuķķlinats. ņeķķķams, ķa daħķķa paħwalde naw taupijūķķe ne puħķķeš, ne iķķewumuš, lai eegahķķatoš preeķķķ daħķķa daudļ jaunuš dķiħķwoeķķuš. Starp zitu, ir nahķķuķķi ķlaħt daudļ jauni pleħķģi iweħķi, jaunaš ļaunuš ņuģaš un paņuģaš, tāpat ari ņiloku jeb eleķķantu, wiķķu, ļaħķķķu, daķķķķadu ļaupitaju putnu ņuģaš wiķķadoš leelumuš un kraķķāš ar daķķķadeem noķķauķķumeem, no Afriķķaš, Ameriķķaš, Aķķijaš u. t. t.

Taš wiķš iķmaķķā waķķak milķonuš, bet eēķķas maķķa iweħķru daħķķā tomeħķ ir nolikta koti ņema — tiķai 50 ņeniņi (apm. 25 ķap.) no perķķonaš. Tapeħz ari publiķa iķleeto ķķo iķķewibi un iķ ķatru deenu zoologiķķķais daħķķš teel apmeķķleiš no waķķak tuħķķtoķķķām perķķonam. Par ņķķeem 50 ņeniņeem apmeķķķeķaji war, ja ween weħķlaš, pawadit iweħķru daħķķā zauru deenu. It iħķpaķķi daħķķa apmeķķķķķana ir no leela ņwara ņķoleneem, ņtu-

denteem u. z., kuri interesejas par dabas stahsteem un dabas sinatni. Te iem ir labakā ijdewiba perfontgi un u¹weetas mahzitees pasiht, wisadus swehrus un zitus dšihwneekus, putnus, kufainus u. t. t., kahdi ween fastopami wisā plaščā pašaulē.

Bej tam pehdejos gados Berlines swehru dahrsā ir usbuhweta leela un stalta ehfa kahdai eestahdei, kuru fauz pa „akwariju“. Echi jaunā eestahde ari ijmatsā daudj miljonus, bet eejas maksa ari tur naw dahrgaka par 50 fenineem. Echai akwarijā ir eeweetotas tuhststohcheem wisdaschadako fugu siwis, kahdas ween atrodamas, waj wismas lihdi fchim ir atrastas wisu semju uhdenos. Akwarija apafschejās telpās ir garās rindās nostahditas leelas, zaurredsamas stikla kastēs, no kurām dasčas ir pilditas ar šaldo, upju waj ešeru uhdeni, zitas turpreti ar šahlo juhras uhdeni, fkatotees pehz tam, preeksch kahdām siwim tās nolemtas. Echais kastēs ir eeweetotas wisas tās daschdaschado fugu siwis, leelas un masas uhdens tšchuhstas u. t. t.

Mani wiswairaf intereseja tā fauktee juhras sirdsini (Hippokampus), tintes siws jeb polips (Octopus vulgaris), filonu brunu rupuzis (Testudo gigantea), briltu tšchuhstka (Naja tripudians), boa tšchuhstka (Boa constrictor) un daudj ziti juhras un upju, kā ari faušiemes dšihwneeki.

Pee numis Kreewijā ir pasihstamas famehrā loti nedaudj siwju fugas, famehr echai akwarijā ween ir simteem daschadu fugu siwis redjamas. Bej tam te ir leela kolekzija daschadu amfibiju jeb abineeku: daschadu fugu wardes, krofoditi, brunu ruputšchi, daschadas tšchuhstas, no kurām dasčas ir 30 un wairaf pehdas garas. Lasitajeem, kureem kahdreis gaditos Berlini apmeklet, es šilti eeteiktu nepalaist scho ijdewibu garam, bet katrā sinā apmeklet swehru dahrsu un akwariju, kur par lehtu naudu war daudj ko interesantu redset un mahzitees.

Tahdeem, kuri newar uš Berlini ajsbraukt, es esmu labprahit ar meeru israhdit wisadus nobildejumus no daudj dšihwneefem u. t. t.

3. Berlines profesori.

Kā jau godajameem lasitajeem un dailajām lasitajām sinams, mana ahrsemju zekojuma galvenais mehrkis ajsween ir bijis un ari schoreis bija manas wefelibas ušlaboschana un atpuhla ahrsemju peldu weetās. Tapehz pastahstičhu tagad faveem lasitajeem, kā man schoreij gahja ar to wefelibas ušlaboschānu. Warbuhit, ka ar to waru buht kaut kahdā sinā ispalihdsigs ari ziteem wefelibas mekletajeem.

Man bija eeteikts greesteš Berlinē pee kahda flawena profesora, Dr. P. Kuttnera tga, kas eedfihwo Hegensburgas eelā Nr. 14. Tapehz drihs pehz sawas eeraschānās Berlinē es ajsghaju pee šcha profesora, lai liktos fewi ijmekletees. Lasitaji, kā zeru, wehl atzerefees, ka kahdā no faveem agrakeem zekojuma aprafsteem es aprahdiju daschu eedaufsinatu waj ari zaur pašchreklamū par flaweneem padaritu ahrstu un profesoru nekautrigo rihzibu, kuri fauwus pazientus loti pawiršchi ijmekle, bet galweno wehribu pegreešch tīfai wiau naudas makam, kuršch teef nešaudsigi islutschots. Gau labi to sinadams, schoreij tomehr wehl reis gribeju pamehginat, fak, waj tad pateefi wisā Berlinē neweena apsiniga profesora waj ahrsta naw. Schoreij nebiju zeribās maldijees. Ja, Dr. Kuttners israhdijās pat par pahraf apsinigu. Šiwaižajis mani par manas flimibas gaitu, winščch heidsot man ajsrahdija, ka ne par weenu flimu zilweku un wina flimibas raksturu un bihtamibu neefot eespehjams pareiju špreedumu dot pirms wina pamatigas ijmekleschānās. Echai noluhkā man esot wajadsigs majakais uš astonām deenam eestahtees tā fauktajā Keenumu sanatorijā, Scharlotenburgā, kur pee manis katru deenu tīfchot isdarita daschada weida ijmekleschana un analises. Ahrstneezibas sinatne esot pehdejos gados špehrufe tīf leelus šotus uš preekschu, ka, ja ween flimiba esot pilnigi pareiši isfinata, tad ari esot eespehjams to gandrihš katrā gadijumā isahrjiet, isnemot, ja ta buhtu par daudj eelaisa, bet ar weenreijeju pulša aptaušičhānu, waj ari ar weenreijeju klausamās truhšas peelikšchānu pee kruhtim un muguras wehl ne tuwu nepeeteekot, lai flimibu waretu pareiši noteikt. Tapehz esot wajadsigs isdarit daschadas

analises: zilweka uhdens atdalijumi jaismeklejoj kimsiski-mikroflo-piskā kahrtā, lai ijsinatu, waj tee nefatur olbaltumu waj zukuru, waj ari afins kermenisfus. Bes tam jaisdarot atkahrtoti temperaturas mehrijumi un jaismehginot daschadu ehdeenu un ehdeenu eefahrtas eefpads. Astonu deenu laikā efor eefpehjamš schahdu ismekleschanu nobeigt un tikai pehz tam winsch wareschot noteikt manu slimibu un kahdā kahrtā ta dabiskā zelā ahrstejama. Tad winsch ari wareschot noteikt, kahdi mineraluhdeni man jadsjer un kahda peldu weeta mau eeteizama.

Es nolehmu peenent wina padomu un tapehz eestahjos uš astonām deenam Neetumu sanatorijā.

4. Scharlotenburgas sanatorijā.

Sanatorijas ir ari Kreewijā, bet pa leelakai dalai tikai leelakās pilsehtās, resp. wina tuwumā. Masatās pilsehtās turpreti naw nekahdu sanatoriju. Nebuhs tapehz leeki eepasihitinat manus lasitajus — maspilsehtneekus, no kureem dandseem warbuht sanatorijas wehl naw pasihstamas, ar wina eewihkojumu. Sche aprastischi Berlines Neetumu sanatoriju, kura atrodas Berlines tuwumā, Scharlotenburgā.

Birmais, kas manu usmanibu fasilija sanatorijā eeejoj, bij diwas balti gehrbuschās damas — schehlširdigās mahfas, kuras preekschnamā sehdeja. Wina gihnji bij šipri aijplihwuroti, tā kā tee nemaj nebij šaredjami. Galwās tām bij baltas zepures ar tahdeem gareem balteem spahrneem. Schahdu balti gehrbuschos damu ar daschadeem raibeem irotajumeem un baltām zepurem ar gareem balteem spahrneem schai sanatorijā ir pawisan 45. Schi sanatorija peeder kahdai katolu garigai fabeedribai jeb ordenim un wisās schehlširdigās mahfas ir nonnes jeb muhtenes, kuras negrib prezetees un wispahrigi ir no pasauligās dsihwes atfazijuschās. Tās negrib no pasauligeem preekeem neta

wairs baudit. Agratos laikos schahdas nonnes ušturejās tikai flosteros un zauru deenu pawadija Deewa luhgšchanās. Tagad turpreti loti dandš nonnes eestahjās slimnizās un sanatorijas par schehlširdigām mahfam, kur tās aij tihras zilweku mihlestibas nododas slimneeku kopschanai, zeredamas uš atalgojumu debesis. Winas peepalihdsj ari ahrsteem operaziju gadijumos.

Schās schehlširdigās mahfas nedabū nekahdas algas un nedrihst ari no slimneekem waj zitām privatpersonam peenent naudu waj kaut kahdas dahwanas. No atteezigām eestahdem tās dabū tikai apgehru un pahrtiku, kā ari drusku kabatas naidas. Dandš jau winām ari naw wajadsigs, jo tās dsihwo pilnigā atschkiribā no pasaulis un sprauduschas few par wenigo mehrti kopt zetejus slimneekus un buht tahdejadi zilwezei no-derigas.

Pate sanatorijas ehfa ir loti glanni eerihkota. Wiszaur elektriska apgaismoschana. Greesiti ir loti augsti, debesj silā krahsā. Uš trepem isklahiti dahrgi beesi tepiki. Wiszaur walda meers un klufums, jo tur naw brijw farunatees. Wafaros sanatorijas telpas eeinas tahdā kā pakrehslā: kaut kur no augšchas pa wisām telpam isplatas tahda bahlgana gaisma. Kad es schai krehslas apgaismojumā pazehlu fawas azis uš augšchu un skattijos uš trepem, pa kurām baltās mahfas ar garajem baltajem spahrneem nedširdami klufi uš augšchu un leju it kā lidot lidoja, tad man islitās tā, it kā es buhtu eektuwis debeku walstibā. Tad es dsihwi stahdijos few preekschā Zekaba šapni, kurā tas bij redsejis, ka trepes weduschas no semes uš debesim un ka Deewa engeki pa tām kahpuschi leja un atkal augšā . . .

Schai sanatorijā es fastapu loti dandš kreewus, kuri bij te eeraduschees idariti nopeenas operazijas. Ušturešchanās sanatorijā un operazijas maksā leelu naudu, bet par to tur ir ari loti dandš eewehrojumu profesoru, ahrstu, apkalpotaju un 45 schehlširdigās mahfas. Pat wisgruhatās operazijas sche teef ar labām sekmem isdaritas. Ahtri un weegli tur isgreesch kunga, neeru un afnu afmenus, aklo farnu, eebogajuschās ribas u. t. t. Protams, wisš tas maksā leelu naudu, bet katrs zilweks labprahst maksā to, lai glahbtu šawu dsihwibu un eeguhstu atkal weseleibu.

Schai sanatorija es pavadiju wefelas astonas deenas. Pehz isdaritas ismekleschanas un manas slimibas gaitas noweh-rofchanas, profesors Ruttners man beidsot pasinoja, ka mana laite nemaj tif bihstama neefot. Galwenā fahrtā man wajagot tikai meera un atpuhtas uš dajchām nedefam. Tapehz winsch man eeteiza dotees uš Mergentheimas furortu atpuhstees un leetot tureenes mineraluhdenus. Winsch man eedewa lihdsi eeteifchanas wehstuli pee Mergentheimas ahrsta Dr. St. Reichera, kura tas ari bij atsihmejis, kahdi ahrstneezibas lihdsjeki buhtu man noderigi.

5. Zela uš Mergentheimu.

Swehtdeen, 21. junija es atstahju Berlini un dewos uš Anhaltes wafsalu, lai no tureenes isbrauktu uš Mergentheimu.

Es brauzu ar wilzeenu D, kursch eet kahdas astondefmit werstes stunda un peetur tikai il par 10—15 stazijam weenu reisi uš 3—5 minuten. Pa wagona logu skatotees, neskaitamās fahdschas un pilsehtinas te parahdijas te pajuda ij mana redjes aploka. Protams, ka tif ahtri uš preefschu ripojot no wisa redsetā naw eespehjams nekahdu paleekamu eespaidu eeguht. Tapehz ihsumā atsihmešchu tikai leelakās pilsehtas zaur kura man bij zauri jabrauz.

Te wispirnā fahrtā minama Halle pee Saales. Schai pilsehtai ir kahdi 200,000 eedsihwotaji. Ta ir weza skolu pilsehta un moderna leelpilsehta. Tur atrodas, pehz leeluma skaitot, treschā Prusijas uniwersitate, flaweni pasihstams laufsaimneezibas instituts (ar apmehram 3000 studenteem), wairakas gimnasijas un zitas augstakas skolas. Pilsehtā ir ari wairaki leeli publiski dahrsi. Rairinoschi skaista ir tā faukts Saales eejeja ar futbola un tenisa spēhtu laukumeem. Ari plāschs iwehru dahrs tur ir eerihlots. No Berlinas Halle fahneedsama diwu stundu laika.

Tad naht Raumburga pee Saales. Weza pilsehta ar apmehram 25,000 eedsihwotajeem. Te fewischi eewehrojama Petera un Pawila Doma, weena no Widus-Wahzijas wezakām un interesantajām basnizu buhwem.

Weimara, ar apmehram 35,000 eedsihwotajeem, residenzes un galwenā pilsehta pee Ulmes upes. Te atrodas Getes un Schillera archivi, pastahwiga mahsklas un ruhneezibas istahde u. t. t. Schi pilsehta ir leela Schillera dsimienes pilsehta. Ari leelai dsejneeks Gete te ir pawadijis daudj gadus no jawa mihja.

Erfurte pee Geras, ar kahdeem 100,000 eedsihwotajeem, dandj gotiska stila buhwetām basnizam un skaitām privat ehkam. Leela data no schās pilsehtas eedsihwotajeem nodarbojas tikai ar dahrneezibu, no kuras rāchojumu pahrdofchanas ta pahrteef.

Meiningai, Sakschu-Meiningas herzogistes galwas pilsehtai, ir tikai 16,000 eedsihwotaji.

Wirzburga (Bawarijā). Ta ir pasihstamā Bawarijas uniwersitates pilsehta ar kahdeem 83,000 eedsihwotajeem. Pilsehta atrodas pee Mainas upes. Tur ir loti dandj basnizu un klosteru. Sewischku eewehribu pelna bijuse kehniškā biskapa pils, kura ir buhweta brihwā baraku stila. Ta ir weena no leelakām 18. gadu simtena pilim. Wirzburga plāschu pasihstama ari zaur jawa leelo wihna tirdneezibu.

6. Rezilweks seeweetes weidā.

Laudas itazija! konduktori isjazās un te man bij jaiskaphj, no tureenes wed kahda eskra linija uš Mergentheimu. Kad jau wagonā biju eekahpis un weetu eenehmis, tai paschā peja eenahza un nosehdās man taisni eepreti kahda janna aista dama. Man jaaisihstas, ka mana wahja piše ir zelo-

filmos labprahī eelaištees šarunās ar šķaistām un patihlanām banām, lai laiku pakawetu, pee tam es drihs ween ar winām itvīlehdšu pašihšchanos. Šhi šwešneezje aistahja uš mani itumigas un labi audhinatas jaunawas eespaidu, kapehž es ari tihliit eesahku ar to šarunates. Wina apwaizajās, no kahdas pašaulē malas es esot un uš kureeni brauzot. Pastahstiju, ka esmu no Kreewijas un brauzu uš Mergentheimas wewelibās awoteem. To isdirduse, winā ahtri eewaizajās, waj man warbuht zūfurs esot. Es winu lahjā nešapratu un atbildeju, ka man ir gan Kreewijā galanterijas pretišču weikals un tā es tirgojos ari ar šelta un šudraba leetam, pat ar briljantu gredšeneem, bet ar zūfuru es wehl nekad neesmu tirgojees.

Šweščā dama nošarka, tā rose, bet tad šahka šķati šmeetees un šazija, ka wina jau neesot man jantajuse, ar to es Kreewijā tirgojotees, bet tā tā es pats winai esot šahstijis, ka brauzot uš Mergentheimas wewelibās awoteem, tad wina eedomas jušes apwaizatees, waj man warbuht neesot zūfura šlimiba, tapehž ka uš Mergentheimu brauzot pa leelakai dalai tikai zūfura šlimneeki. Uš to es atbildeju, ka brauzu turp tikai atpuhstees, bet zūfura šlimiba man naw.

„Tā, tā, — wina atbildeja, — bet pirms šuhs šazijiet, ka tirgojotees ari ar briljantu gredšeneem. Tā tad šums wajag buht labam briljantu pašinešam. Waj šuhs warbuht nebuhtu tih laipni un nepašazitu man, zih dahrgs war buht šhis briljantu gredšens?“

Pee šheem wahrdeem wina man pašneedša šamu briljantu gredšenu. Es apšlatiju to un šaziju winai, ka gredšens ir wehriš kahdas 400 markas.

„Tad šuhs manū gredšenu wehtejeet daudš par šemu, — wina peebilda, — wans miškafais man šazija, ka winsch par šho gredšenu šamajās 500 markas.“

„Bet waj šuhs newareet man pašazit, — wina pehž briljina turpinaja, — waj kahda peršona, kura šlimo ar zūfuru šlimibu un kurai pehž ahstū ašinas jau 5% zūfura ir, war wehl dšihwot, jeb waj tai drihs jamiršt?“

Es atbildeju, ka neesmu gan nekahds ahstis, bet zih esmu laštjis un dširdejis, tad ar š un pat 6% zūfura zilweks war wehl ilgi dšihwot, ja ween tas zītadi ir wewelš.

Mani wahrdi atšahja uš jaunū damū pawišam negaiditu un pahšteidsoschu eespaidu. Winai peepeschi šahka ašaras aumalam ween liht pahr šahrtajeem waigeem un drihs ween tā šahka šķati raudat un waimanat. Es newareju šaprast, ko tas lai nošimē un aih lihdšzeetibas šahku to meerinat un luhgt, lai man pašahsta, par ko wina tā raud, ja war jau buht, ka es waru winai kahdu labu padomu dot. Es tatschu newaru buht winas apwainojis, tapehž ka es glušchi šķaidri šaziju, ka zilweks pat pee daudš wairak % zūfura wehl ilgi war dšihwot.

Uš to wina man šchnukštedama atbildeja, ka tā jau taišui esot winas nelaimē, ka tahds zilweks warot wehl ilgi dšihwot.

Es newareju winas atbildes šaprast un luhdsu to, lai pašķaidro man tuwat, kapehž mana atbilde ir winai šazehluše raudas.

Briljidi wina klūšeja, turpinadama šchnukštet. Škad tā beidšot bij drušku apmeerinajuseš, wina pazehla galwu un ašaras šlanzidama eesahka runat.

„Labi, es tad ari ištahstišču šums šawas nelaimes zehloni. Warbuht, ka tas mani drušku atweeglos. Redšet, es esmu no Berlīnes un man ir miškafais, kas man ir par wišu pašaulē wišdahrgakā manta. Ari winsch šakas mani karsti mihlešam un ir šwehti apšolijees mani apprezet. Par šawas mihleštibas šimī winsch man eedahwinaja šho briljantu gredšenu, kas mašā 500 markas. Bet winsch newar mani wehl tihliit prezet un mihsu mihleštiba mums ir jatur noslehpumā, jo, redšet, winsch jau ir prezejees, bet wina šewa šlimo ar zūfura šlimibu un ahstī atšinaschi, ka tai jau esot kahdi 5% zūfura organtšmā. Tad nu mans širdšdraugs karsti luhdsja mani mašleet pazeeštees, jo wina šewa tā tā drihs ween mišshot, pehž lam winam buhshot šwabadas rošas un winsch wareschot mani prezet. Bet par nelaimi šhi nolahdeta ragana wehl arween negrib miršt. Dihdi šchim es wehl loloju žeribas, ka winu tatschu drihs ween

nahwes engelis aiffauts, tapehz fa tai jau ir 5% zutura, bet kad Juhs apgalwojeet, fa ar 5—6% zutura zilweks war wehl ilgi dsihwot, tad wiſas manas zeribas juhd un no nuthju fahjam nefas newar iſnahti. Tapehz es ari juhtos iſ nelaimiga. At, mans Deewo, at, mans Deewo!" — wina gandrihs eefleedſas un ſahka aikal ſtali raudat.

Ditai tagad, kad biju winas iſfaja ſtahta noflauſjees, es ſahku ſapraſt ap ko leeta grojas un faſ ta par perſonu, ar ko man tagad darifchanas. Wina ir atnehmuse fahdai prezetai jeewai pehdejas wihra firidi un ſagaida, fa tas wina apprezes, tiſlihdſ ka wina ſlimiga jeewa buhs nomiruje. Ta nabaga jeewa warbuht luhds Deewu, lai tas uſturu wina dſihwibu un atdotu wejelibu, bet ſchi netreemele luhds Deewu, lai tas drihſaf ſaaktu pee ſewis winas ſlepena mihtaka nelaimigo jeewu, lai ta waretu pilnigi eeguht ſawu upuri. Par to faut ko es Kreewija lihds ſchim wehl neefmu dsirdejis un tas laifam ari war notift itai Berline.

7. Mergentheim-Karlsbade.

"Stazija Karlsbade-Mergentheim!" — konduktors iſſauzas un wilzeens ahtri apſtahjas. Scho wahrdu es agraf wehl nekad nebiju dsirdejis, kamehr Berlines profefors man ſcho wejelibas weetu eeteiza. Tagad nu biju te eeradees.

No dielzſzeka peestahines es aibranzu uſ fahdu weefnizu, fur itai maſleer apuhtos, pehz kam muhlit dewos pee furorta direktora, lai eewahku wiſas wajadſigas ſinaſ par ſcho weetu un ahreſteſchanaſ noſazijumeem. Direktors tur ir loti laipns funkcſ. Wintſch man wiſos ſiſtumos wiſu wajadſigo iſſtahtija un iſrahdija, ta fa es ar ſcho wejelibas weetu wareju buht pilnigi apmeerinats.

Mergentheimas pilſehtina pate ir loti maja. Ta atrodas Wirtembergas robeschäs pee Tauberes upes, uetahlu no Wirz-

burgas. No Berlines lihds tureenei ir 8 ſtundu branzeens. Pilſehtina ir apnehrum 4500 eedſihwotaji un ta ſtahw 210 metrus pahr juhras lihmeni. Schi pilſehtina ir loti lepna uſ ſaweem diweem awoteem, furi daudſ zilwekeem ir daudſ laba darijuſchi, bet wehl wairaf paſchaj pilſehtinai. Preeſch eezetojeem ſchee awoti ir wejelibas awoti, bet preeſch pilſehtinaſ un winas eedſihwotajeem — eenahkumu awoti.

Wezako no ſcheem awoteem ſauz par Karla awotu. Tas ir atklahts jau 1820. gada un teef loti beeſchi iſſeetots. Schi Karla awota uhdens ſatur leela daudſumä ſekofſchas mineralweelas: wahramo ſahli, glauber ſahli un ruhgtö ſahli; drufku majaka mehrä — chlorthiumu, dubuli oglu ſahbo falki, dselſs offidalu u. t. t.

Diro awotu ſauz par ſehuna Wilhelma awotu. Tas ir atklahts itai 1907. gada, bet teef deefgan maſ iſſeetots.

Scho awotu uhdeni teef no daudſeem eewehrojameem profeforeem eeteitii preeſch ſetofchu ſlimibu ahreſteſchanaſ: kroniſkeem funga un jarnu katareem, aiſzeetejumeem, ſchulis atneneem, zutura ſlimibas, afnu kaiem, pahreleziga trefnuma, giftis, weelu mainas faitem u. t. t.

No ſcheem awoteem ſlimneckeem jadſer rihtos tuſſchä duhſchä 1—2 glahſes uhdena, bet pehzpuſdeenä itai weene glahſe.

Beſ tam no ſcheem paſcheem uhdeneem teef taiſitas mineralwannas. Tahlaf, te dabujamas ari oglu ſlahbes wannas jeb oſota wannas, elektriſkas wannas, ſwihdeſchana, ka ari ahreſteſchana ar aukſtu uhdeni.

Scho awotu uhdeni iſleeto neween dſerſchanaſ uſ weetas un wannu pagataroſchanaſ, bet pudeles eepildits tas teef iſſuh-tits pa wiſu paſauli. Ari iſwilts ſahls — glahſites un paſtilles — kaſtinäs teef leela mehrä iſſuhiti. Uhdena iſwedums ween ſneedſas lihds 180,000 pudelem gada.

Wahzija ſcho peldu weetu ſauz par Mergentheimu, jeb wahzu Karlsbadi, jo, ka ſinams, tad Aſtrija, Bohemijas prowinzë ir paſaulſlawenä oträ Karlsbade.

Starp abām šhām Karlsbadem ir leela iščhkiriba, it ih-paščhi, kas aiteezas uš apmekletoju škaitu. Bohemijas Karlsbadi itgadus apmeklē šahdi 70,000 peldu weeši, kamehr Karlsbadi-Mergentheimu — tikai 4—5000. Tā kā es iagad esmu abas Karlsbades apmeklejis, tad arī esmu nowehrojis zehlonus, kapehž ir tik leela starpiba starp abām Karlsbadem peldu weešu škaita šinā.

Bohemijas Karlsbade ir jau no seneem laikeem plaščhi paščhstama un zaur leelām reklāmam winas flawa arween wehl wairaf teel išplatita. Tur ir arī jau kopščh seneem laikeem eerihkotas wišadas išpreezas eestahdes: daudž teatri, kinematografi, športa eerihkojumi u. t. t. Ari kraščhni meščhi tur ir paščhā turumā, kur war patihkami pastaigatees. Tas wišs peewelf bagatneekus no malu malam, pat no Amerikas, Afrikas u. t. t. Šhee laudis nebrauz turp tikai mineral uhdenus dšert, jo beeščhi ween uhdeņu dšerščhana teem ir blakus leeta. Tee dodas bareem turp hāndit dšihwi pilneem malteem. m „nošit“ naudu, kuru tee wairs nesin, kur tikt, bet lai waretu labi išpreezatees un no naudas wakā tikt, tad Bohemijas Karlsbade par to ir ruhpiģi gahdats. Tapehž arī it ihpaščhi leele bagatneeki tur itgadus tik leelā mehřā šapluhšt.

Karlsbade-Mergentheima turpreti ir šamehřā jauna wefelibas weeta. Ta tikai pehdejos gados šahļ usplaukt un usseedet. Lihds šchim ta naw arī wehl nekahdas reklamas taišijuse. Tur arī naw wehl nekahdu išpreezas eestahščhu, kur war labi išamijetees. Tapehž arī tai truhšt peewilzibas un tapehž to wehl tik maš weešu apmeklē.

Turpreti preeščh tahdeem zilweeem, kureem išpreezas ir blakus leeta, bet kuri meklē tikai wefelibu, Karlsbade-Mergentheima ir daudž eeteizamala, jo šche ir daudž meerigaka un arī lehtaka dšihwe. Uhdeņu štiprums un wian dšeedinoščhais špehš turpreti nebuht naw mašaks par Bohemijas Karlsbades uhdeneem. Šā jau teikšs, ušireščhanās te ir daudž lehtaka, tā kā prahtigi eerihkojotees war jau ar 5—8 marķam par deenu zauri tikt.

Ari ahrstu išmekleščhana te ir daudž labaka un ruhpiģaka, tapehž ka ahrsteem naw tikdaudž darba un teem arleek laiks.

Šhai Karlsbadei-Mergentheimai šahw preeščhā leela nahotne un ar laiku ta war išwehřstees par štipru konkurenteni Bohemijas Karlsbadei.

Beš mineraluhdeņu dšerščhanas un wannam, šchejeenes ahrsti leelu wehřibu peegreščh dietei, t. i. ehdeenu eefahřtai. Wišā 4 nedekas ilgajā ahrsteščhanās laikā teel štingri randšits uš to, lai paziēti neehřtu wiš, kas tik teem eeparihšas, bet lai turetōš pee ahrsta preeščhkraksteem, jo zītadi wišai ahrsteščhanai newar buht nekahdu panahķumu un išdotā nauda ir kā šemē nošweesta.

Mašajai Mergentheimas pilšehtinai naw tahdu eewehřojamību, kas šweščhneekus waretu šewiščhi interešet. Domehr, kā es kahdā wehřturikā apraščhā lašiju, arī winai ir interesanta un peewilziga pagahņe. Pehdejos tuhřtoščh gados te lahgu lahģeem ihřaku waj ilgaku laiku ir dšihwojuščhi daščhadi keišari, ķehņiai, firši un firštbiščkapi.

Pilšehtina ir waraf veješ peedšihwojuše arī fara hreeščmas, aplentums, išpostijumus, leelas kanjas u. t. t. Tapehž te beeščhi eerodas daščhadi pehņeeki, kuri išdara iřakumus, bet wehřtigi atradumi bagatīgi atalgo wianu puhķinus.

Wišu to šihķati apraščhit man tomehř šhai weetā naw eeprehjams, kapehž nobeigščhu šawu aprařtu par Karlsbadi-Mergentheimu ar augšģejo ihšo aiřrahđijumu.

8. Elektribas břiņnumi.

Teatru, kinematografu u. t. t. Mergentheimā gan naw, bet tai weetā te weetejā kurhauša šahļe lori beeščhi teel notureti daščhadi preeščhnešumi par daščhadeem šinatuišķeem temateem. Šahdā no šcheem wakareem kahds no zitureenes šchurp atzelojis

sinainu doktors türeja preekschnefummu par „telegrafu bej drahts“ un ziteem ar to fakarä stahwofscheem jautajumeem. Nä sinams, telegrafesjhana bej drahts ir jau wairak tä desmit gadus atpafal atklahta un winas pirmais igudrotajs bij italeetis Markoni. Majafais winsch pirmais sahfa to praktiski ismaniot. Nä kairam jannam igudrojumam, tä ari schim, papildinajumi un pahrlabojumi bij nepeezeeshami un no ta laika sahfor ari schai laukä sinatne war usrahdit leelus panahkumus. Telegrafesjhana bej drahts noteel zaur gaisa sawitnojummu ar sinamä fahrtibä no isshutamä aparata islaisiu elektrisku dširfietlu palihdsibu. Zaur to radufes gaisa witnu sirahwa aiseet tahlu jo tahlu un ja nu telegramas fanemshanas weerä ir usstahdits schahdu elektrisko witnu usnehmejs aparats, tad telegrama fashneedi fawu mehrti. Tagad eespehjams schahdä weidä fashnotees jau us toti eewehrojameem attahlumeem. Pehdejä laikä jau imehginats schahdä fahrtä fashnotees par stary Pariisi un Njujorku us 8000 werstu leela attahluma.

Telegrafijai bej drahts ir it ihpashchi leela nosihme preeksch fugneekem us juhraz, kuri nelaines, tä ari zitos gadijumos war fashnotees iiklab ar peekrastu stazijam, tä ari ar ziteem fugeem.

Minetais doktors türeja fawu preekschnefummu us paangstinajuma, kas eerihfots preeksch musikeem un lai publika wina preekschnefummu labaf fapraftu, tad tas bij lihdsi panehnis ari wajadšigos aparatus, protams, loti masus. Weenu no scheem aparateem winsch türeja rokä un ar ta palihdsibu fšaidri israhdija, fahdä fahrtä eespehjams us leelaka attahluma telegrafiski bej drahts fashnotees.

Nä wispah telegrafijä, tä ari pee bejdrahts telegrafijas aifewiškhi burti teef apsihmeti ar punktu un strihpiniu palihdsibu. Beemehram weens punktis (.) apsihme burtu „a“, diwi punktis (..) — „b“, trihs punktis (...) — „3“, punktis un strihpina (—) — „d“ u. t. t.

Kad winsch us fawa aparata usšita weenu punktu, tad sinamä attahlumä us fanehmajaja aparata parahdijas ari weens punktis. Protams, te attahlums bij famehra mas, bet tahdä pašhä fahrtä

eespehjams dajchadus wahrduš un pat wefelus teikumus aistelegrafel dajchadä tahlumä.

Tahlat preekschnefejs publiku eepafihštinajaja ar pašcheem jaunakeem sinatnes panahkumeem un israhdija, tä schis pats aparats war isdarit ari wairakus zitus pakalpojums. Tä, peemehram, ar schä aparata palihdsibu war par leelu gabalu atdot dajchadas krahfas. Lai to publikas preekschä demonjtreiu, winsch bij nostahdijis sinamä aitahlumä fahdu maju fugiti, pee kura mastem bij peekabinatas dajchadas krahfas laternas. Kad winsch usšita us fawa aparata weenu reiši, tuhliit us fugišcha ašdegäs pirmä laterna. Usšita otrreiš — pirmä laterna apdšifa, bet ašdegäs oträ, kura rahdija farkamu gaismu; usšita trešcho reiši — ašdegäs fahda zita laterna ar šalu gaismu u. t. t.

Bej tam winsch wehl israhdija, tä winsch ar fawa aparata palihdsibu war darit eespaidu us fuga motoru un wina maschinam. Us wina rikojumu no attahluma, fugis gahja gan us preekschu, gan atpafal, drihs pagreešas pa labi, drihs pa kreiši. Ar wahrdu fahfor, winsch to grotšija un wadija, tä ween eepatiškäs. Tahdä fahrtä, protams, ar leelem aparateem war buht eespehjams no krasia wadit ari leelus fugus, tä ween eepatiškäs.

Weidjot preekschnefejs wehl pastahšija, tä ar schä pašcha aparata palihdsibu winsch no tahleenes warot iinšizinat wefelas pilšehtas, zeetokšchnus, brunu fugus un wispahrigi tahdus eerihfojumus waj eestahdes, kur glabajas leeli pulwera, dinamita waj zitu sprahgštošču weelu krahjumi. Beemehram, ja winsch brauzot pa dšelisžeku gar fahdu pilšehtu, kur atrodas sprahgštošču weelu noliktawas, tad winam wajagot iifai usstahdit fawu aparatu sinamä wiršeenä pret noliktawam un weenreiš usšit, tad zaur to isžehlusēs elektriskä sirahwa jau bušchot sprahgštoščas weelas ašfahruše un ašdedšinajufe, tä tä zaur mišigo sprahdšeenu wiša pilšehta war usšreet gaisos.

Lai to peerahditu, preekschnefejs nolika sinamä attahlumä masleet pulwera un, nostahjees atkal us estrades, usšita us fawa aparata weenu reiši. Un pateši! Pulwers tuhliit ašdegäs un ekšplodeja. Wišs tas noteel ar elektriskä špehka jeb tä faukto

Serza wikan palihõsibu, ja tos ar ihpafchu aparatü prot radit un wadit sinamã wirjeenã.

Es noklausijos ar dõihwu interesi wina preelchnefumã un noftatijos wina demonstrejumos, bet fewi no firds nopreezajos, ka gar Kuldigu wehl newed neweens dselszetelch, jo fas war finat, ka preteja gadijumã schim bihtamajam doktoram waretu kahdreis eekrist prahtã pawisinatees lihds ar fawu aparatü ari gar muhsu pilsehtu un kaut ari tikai ismehginajuma deht usspridfinat to gaisã. Sabak atfazifimees no dselszeta, lai tikai schis bihtamais dokters needomajas ar fawu postu un isnihzibu nesofcho aparatü muhs apzeemot.

9. Paschreflamu pluhdu breefmas.

Behz ahri mju wefelibas weetãs parastãs, kahrtibas, ari Mergentheimã, iiffo biju eeradees un pirms wehl biju paspehjis nogarfchot tureenes uhdenu, man wjadseja eerakstii fawu wahrdu, uswahrdu, kahrtu, dõihwes weetu u. t. t. kahdã beesã grahmata, pehz kuras diwas deenas wehlat bij fastahdits un awijes no drufats wifu wefelibas weefu farakstis. Starp ziteem tur, protams, bij ari mans wahrds un adrese. Jau otra deenã pehz tam, agri rihtã, kad es wehl nebiju no gultas uszehlees, pee manãm durwim kahds peeklanweja. Uu usajinajumu: „eefschã“ — durwis atdarijas un istawõ ahza pastiljons, pawisam peefufis un noguris. Wusch bij atnehs man leelu ichuhlñi wehstulu. Sakhumã es biju par to koti preezigs, ka man peenakufschas iifdaudi wehstules, jo zereju, ka tãs buhs no manas mihlotãs feewas un behrneem, kã ari no labeem draugeem un wekala beedreem. Tapehz ischakli fehros pee wehstulu usplehshanas un lasifchanas. Man bij tã, ka buhtu waj wifas wehstules us reisi usplehshis un islafjis, ja ween tãs buhtu hijis eespehjams, bet tã kã fas naw isdarams, tad pamehginaju wis-pirms ismeklet tãs swarigatãs, bet kad ari fas neisdewãs,

nolehmu lasit wehstules pehz kahrtãs. Bet wareet eedomatees, zif leels bij mans pahrstiegums un zif noireektis es kuru, kad nebij wehl neweenas no manis gaiditam wehstulem, bet kã israhdijsã, mani bij apzehlufe wefela „godigu effploatoru“ banda, ja atkauts tã isteiftees.

Godajamee lasitaji un daitãs lasitajas! Peewedischu te titai weenu maju datiu no tam wehstulem, kuras es tai nelaimigajã rihtã fanehmu, un tad spreescheet paschi, waj man bij eemefls ustrauktees waj ue.

Pir mã wehstule bij no kahda sirgu tirtotaja un skaneja tã:

„Godatais kungs! Ja Juhš reiš efeet eeradufchees scheit fawas wefelibas uslabofchanas noluhkã, tad drofchi ween Juhš gribeheet ari braukt un jaht. Tapehz neaismirsteet, ka man ir 22 jauni un stalti sirgi, kuras Juhš wareet pehz patilshanas isleetot. Es aprehkinaschu Jums lehti — tikai 3 markas par stundu.“
R. R.

Otrã wehstule:

„God. kungs! Bagodinos greeft Juhšu wehribu us to, ka ar muhsu wispahrigi aishiteem lid-automobiteem war wehja ahtrumã aishraukt kaut waj us debefim. Dõihws waj miris, tãs nekriht swarã. Luhdsu manus automobilus isleetot. Tee schaujas us preefchu, kã sibens pehrfona negaisã laitã. Seetoschana makfa tikai 5 markas par stundu.

NB. Relaines gadijumos, pee eksplofijam u. t. t., es atmakfaju tãs 5 markas atpatal.“
(Parakstis).

Trefschã wehstule:

„Zeenijamais kungs! Juhš drofchi ween buhfeet no tahleenes sche eeradufchees un Juhšu i-ka buhs pawisam netihra palikufe. Tapehz Juhš daritu labi, ja liktu to, pee manis ismajgat. Juhš te efeet swefchi un newareet finat, kur te wislabak wehu wajgã un spodrina. Es masgaju wehu tif baltu, kã fueegs, un glubinu apfaklites tif ilihwas, ka ar tam war faklu pahrgreeft. Sabu atfaukfmju man netruhtit. Wisã padewibã: pilsehtas masgataja R. R.

Zeturta wehtule:

„Vabais draugs! Kamehr Zuhš te weseleseetes, weegli war aigaditees, ka Zuhš eegreescheet few piikšā, waj kauti kā zitadi eefkrambajeet rokas waj zitus lozeklus, waj ari apdedšina- tees, zaur to war izeltees ašinoschana un ašins sagifšechanās, kas ir loti bihštami. Tapehž es eeteizu Zums pawišam jaumu, wišlabako angļu „tšheku plahksteri“. Parauga tšheku peeleeku šchellaht. Luhdšu to iimehginat un pehž tam pašubteet pee manis pahra pudus, tad Zums peetišs preekšch wiša wesele- schanās laika . . .“

Beidšot wehl bij peerakšits kļahť ari kahdš dšejas pau- tiušč: „Es wišas Lawas bruhžes šmalšči išahršteschu gau,

Ja wajag ka, tad neaišmiršti iš Tu man’!“

Ar augštzeenibā: „Brahli Sahlotaji.“

Peeštā wehtule:

„Vabais peldu weesi! Ja eerodamees kahdā peldu weetā, tad wišpirmā kahrtā ir wajadšigs štaigat arween ar špošči no- špodrināteem jahbakeem. Tapehž zeru, ka išdarīschu Zums leelu pašalpojumu un ka Zuhš wehlat buhšeeť man par to loti patel- zigi, ja peedahwaju Zums šawu wišjaunako jahbaku šmehri „Kaldod“, kura ir patenteta un išpelnijušes godalgas nekšaitamās ištahdēs. Šlaweni profesori to ir šmelejuščhi un anališejuščhi un nahkūščhi pee pahrlēezibas, ka šchi jahbaku šmehre neween dara awawus bešgala špodrūs, bet atšahji labdarigu un wesešligu eefšaidu ne tišai uš kahjam, bet ari uš wišu zilweka organišnu. Ta aišfargā no reimatišma, gišts un žitām tamlihdšigām šli- mibām.“ (Parakšts).

Seštā wehtule:

„Dahrgais, angšti labdšinuščhais kungs! Ir jau loti labi, ka Zuhš ešeet muhšu wesešlibas weetu ašmelejuščhi. Kā Zuhš droščhi ween šinašeet, tad leelakā data šlimibu želas no nerwu šštemas traužejumeem. Bet nerwu šlimibas želas no nerwoš- tates, nerwošitate želas no uštraukumeem un nepatišchanam, uš- traukumī un nepatišchanas turpreti beešchi želas šliktu un neehrtu

apawu deht, kuri špeešch kahjas un padara winu nefatajam ne- ižeešchamas mokas.

Lai šchos launumus nowehrtu un lai Zuhš waretu ašwa- šinatees no nerwu zeešchanam, nerwošitates, uštraukumeem un nepatišchanam, tad es atšaujos few Zums eeteišt bej kaweešcha- nās eegahdatees manas jaunās patentetaš kamafčas, kuras tuh- lit nowehrtis Zums wišas Zuhšu zeešchanas.

Augštzeenibā: kuryneekri meistars Pita Pišchš.“

Septitā wehtule:

„Mišklais draugs! Zuhš droščhi ween ušturefatees šchai škaišajā wesešlibas weetā ilgak, nekā Zuhš šahšmā bijeeť nodo- majuščhi un kā Zuhšu zeen. kundšei buhš patištami. Wina par to buhš uš Zums loti dušniga un nefagašdis wiš Zuhš ar laipnu šeju mahjās. Pats par fewi šaprotams, ka Zums nebuhš- nekahda preeka noklašitees winas gardinu špredikos. Ja nu Zuhš šchās nepatišchanas gribeeť few nowehrti un padarit Zuhšu šeewas šlahbo gihmi atkal laipnu un šmaidošču, kā pa- wafara faulite, tad došču Zums aiš iihras zilweku mišleštibas labu padomu: pirms aišbraukšchanas atnahžeeť pee manis un eepehršfatees daščhadas škaištas un wehrtigas dahwanas preekšch Zuhšu zeen. orās pušes. Kad Zuhš šchās dahwanas pašteig- fatees tuhliť pehž pahrbraukšchanas winai pašneegt, tad es leeku šawu galwu šihlā, ka wiši Zuhšu grehči buhš atkal nomajgati un ka Zuhšu šeewina Zums atkal laipni uššnaidīs un ar šawu mišleštibu bagatigi atmakšas wišus Zuhšu išdewionus.“ (Parakšts).

Alstotā wehtule: (Te japeešihmē, ka ta nebij no weete- jeem weikalneekem, bet no kahdā prezibu šantora Hamburgā, kas deešin kā bij šaodis, ka ari es te ušturos.) Šchi wehtule škaneja šchahdi:

„Godajamais kungs! Tā kā Zuhš ešeet ušmelejuščhi kahdu wesešlibas weetu, tad droščhi ween Zuhš ešeet šlimš, un tā kā Zuhš šlimojeet, tad war peenemt, ka Zuhš wehl neešeet appreze- juščhees, jo leelakā data neprezejuščhos jaumu wišreešču šlimo ar daščhadām šlimibām, kuras ahršte wesešlibas awotu eestahdēs. Žeribā, ka neešam maldijuščhees, mehš atšaujamees few greeštees

pee Sums ar jantajumu, waj Sums warbuht nepatitos apprezet feewu ar 40,000 markam puhra naudas. Atteezigā jaunawa ir flaita tā bilde, ar augstaku skolās isglībtību, un bej leelās kroka naudas tai ir wehl puhra zitas mantas wehrtiba par ne masal tā 20,000 markam. Peesihmejam, ka minetā jaunā dama ir labprahit ar meeru nopeetnas flimibas gadījumā usnemtees ari Suhfu kopshanu.

NB. Sawu prowisiju par starpneezibu mehš aprehkinasim loti lehti, tikai 2%. (Parafsis: Hamburgas prezibu birojs)."

Bej tam man wehl ita no tuwakām un tahlakām pilshetam peedahwati neskaitami weselibas uhdeni un wifadi maishijumi. Ja es schos uhdenus bierschot, tad nekahdā sinā nemirtschot agrak par 120—150 gadeem. Zits atkal usajzinaja eestahtees wina panšija, kur ahtri warot nobarotees un palikt refnš, kā wehrtis; lahds zits turpreti flameja sawu badinashanas panšiju, kurā wisrefnakee zilweti, kureem wianu tauku nastu apnizis apfahrt nefot, ihšā laifā palekot til teemi, tā salni. Wehl peedahwajās peena ahrtneezibas un krehjuma ahrtneezibas panšijas un lahda gaisa ahrtneezibas panšija, las atrodotees us angsta salna us kura angot weselas 16 preedes. Tahlak, faules wannu eestahdes, daschadas janatorijas u. t. t., wifas, wifas par lehtu un loti lehtu naudi.

Rabaga pastiljons bij gluschī peekufis un noguris, famehr winsch man atnesa tās daudšās wehstules lihdi ar flahtheelikeem paraugem, bet es wehl wairak peekufu un noguru, famehr wifas tās wehstules islasiju. Daudšas no tam es pat allifu nelasitas pee malas. Warbuht, ka islasifschu tās lahda zita reise, tā toreij nodomaju, bet tuhliit man ari eeschahwās prahitā, las sin, waj riht pastiljons neatnefis wehl leelaku wihstolli wehstulu. No tad lai eeschafu?

Neuweenu no schem peedahwajumeem es pee labakās gribas newareju peenemi. Liti masgatajai sawu weku masgat man naw nekahdās wajadsibas, jo welas es esmu peeteekofchi lihdi panehmis, tā ari papira apfahlites panehmu no sawa Kuldigas meikala tahdā flaitā lihdi, ka man to peetis us ilgati laiku un

man naw nekahdās patifshanas pahrgreest few rihli us winas gludinatām apfahlitem. Peedahwatos brauzamos un jahjamos ūrgus ari newareju leetot, tapehz ka muhsu paschu wezajā Kuldigā wifadu sirgu ir Deewa wehtiba.

Peedahwatās weselibas kamafchas ari man nebij wajadibus eegahdatees, tapehz ka biju panehmis few no Kuldigas lihdi diwus pahrus gandrihi gluschī jannu kamafchu. Tās gan naw deefin zil glauņas, bet to teesu stipras un isturigas.

Anglu ischeku plahstieri ari man naw wajadsigi, tapehz ka man ne prahitā nekriht eet ar lahdu us diwtauju, bet bahst pirtstus uguni, lai dabutu deguma bruhzes un waretu pahrleezinatees par scho plahstieru labumu, man ari naw ne masakās patifshanas.

No wiseem man peedahwateem weselibas uhdeneem ari neatrodu par wajadsigu neweenu eegahdatees, jo man pilnigi peeteek ar Wergentheimas uhdeneem, kuri wifā pasaulē atsihti par loti labem.

Vertees pee bada ahrtneezibas man naw ne masakās patifshanas. Esmu paradis Kuldigā it lauru deenu fahruigi trihs reises pachst, tapehz nefaprotu, tapehz man ahrtsemēs wajadsietu sahst mahžitees badu zeest. Tad jau waru nonahst tiktahlu, ka mahjās pahrbrauzis nespehschu wairs ne pa eelu pawilstees.

Peedalitees usbarofshanas ahrtneezibā, lai paliktu labi refnš, man ari naw pa prahiam. Tad jau mahjās brauzot Stendes-Kuldigas ormani prasit par brauzeenu no Stendes us Kuldigu dubultu zenu un waru warbuht wehl Graudupes muflasjos ormana rateem atsperes šalauft, tā tā eedfihwofschos tikai jaudejunos un newajadsigos isdewumos.

Hamburgas prezibu biroja peedahwajumu jau nu nekahdā sinā newaru peenemi, tapehz ka, tā jau lasitajeem sinams, esmu sen atpahal apprezejees. No wiseem schās deenas peedahwajumeem es warbuht waretu peenemi til weenu: tās peefolitās 40,000 markas, kuras es gluschī labi waretu leetot, bet tikai bei prezibam un jaunās feewas peedewani.

Drä rihtä es pamodos wehl gluschi noguris no wafarejäs wehstuku lasifchanas, bet tas no fa es wafar baidijos, fchodeen teefcham peepildijäs. Nabaga pastiljons eeradäs atfal ar leelu wihstokli wehstuku nu nolita täs man us galda preefshä. Man bij ä, fa buhtu wianu labpraht isfweedis pa durwim ahra, bet par laimi wehl laikä apkehros, fa tahdä gadijuma winsch war man atspihet un nenest ari täs wehstules, furas es labpraht wehlejos fanemt. Bes tam mani pamodäs ari sinfahriiba issinat, fo tad ihsti man fchäs deenas pafts ir atnefis. Tapehz nopuhf-damees fehros atfal pee wehstuku usplehshanas un lasifchanas. Bet fchäs deenas korespondenze bij zitada rakstura. Fchodeen wairs uebij ne wehsts no daschadeem preefchu un pafalpojunnur peedahwajumeem, bij usajzinajumi no daschadeem draungeem; la-beem draungeem, weifala draungeem, labeem pafinam u. t. t., furi aij tihras draudsibas un laipnibas, wehledami man wisu labu, eeluhdja mani peedalitees daschados fporta usnehmumos un is-preezas isbraukumos.

Tä kahds draugs usluhdia mani, lai es fchodeen taifni pulksten 11. deenä eerodotees pee wina, tad isbraufschot abi us pahra deenam us Stutgarti, fur patlaban efot atklahta higieniska issitahde. Scho issitahdi apmeklejet warefchot dauds fo mahzitees un bei fchaubam mehs aigreessichotees atpafat daudi gudraki.

Dauid gudraki palitschot! Om! Bet man taifchu ir ap-leeziba no manas feemas, fa es efot tas gudrafais zilwels pafaulä, it ihpafchi tapehz, fa es efot wianu apprezejis! Bet te nu nahf mans draugs un faka, fa tikai Stutgartes higieniska issitahde mehs warot gudri paliti.

Gj nu fasini. Ijdemumi, faka mans draugs fawä weh-sinle (protams, neerehktinot alus djerfchannu u. t. t.), nefueegfcho-tees pahri par 40—50 markam.

Zitu usajzinajumu turpinajums, mana apfatazelofochana us Kuldigu un peepeschi usjeluschais pafaules farschot — nahlofshä septitā dalä.

Speests E. Petkewitscha grahamatu isdestawä, Kuldigä.

Goda
diploms

1885. g.

Selta
medalis

1911. g.

Lautfaimn. un ruhpneezibas issitahde Kuldigä.

J. Sawronsky, Kuldigä

(Kursemē)

Firma pastahw no 1880. g.

Beedahwajos isdarit fetofchus darbus un pagatawot ij fantschula waj metala: eestahschu stempelus, beedribas stempelus, paraksta stempelu, firmu stempelus, galwas stempelus, datuma stempelus.

Tahlat: seegelus preefch lalas, petkhaftes, fihmogus, mono-gramus, grawejumus koka, akmeni, tehranda un zitös metalds.

Muhfchigee stempelu spilweni 4 leelumos,

Luhdsu tagad wajadfigos stempelus pafuhtit pee manis. Usfotu glihtu darbu un ahtru pagatawofcharu.

Luhdsu manu adrefi peefihmet.

Preefch tabjam un ballem

Laulajamee gredjeni (ta fanktee laimes gredjeni)
fahkot no 30 rub pahrs.

Pulkstenu kehdes, roku sprahdses, aukfari, faktas, me-daljoni ar kalla kehdi. ehdamas un tehjas karotes.

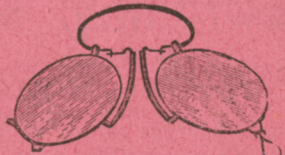
Vinu wela, fa: elfinu preefshinas, apfaklites, man-schetes un papira wela, schlipfes

Skaisuma seepes, oderi, pomades, iluminaziju laternus, konfeti, serpentin, fkatu kartes amora pastam u. t. t. pee

J. Sawronsky, Kuldigä.

Labu padomni

waru dot wifceem teem, kuri jau gabos wezaki klūwufchi un kuru azis tayečz palikuščas wezakaš, tā ka teem grahmatu un laikraštū laiščana ir angruštūnata. — Wifceem teem eeteizu eegahdatees no mana leelā kraħjuma

labu brilli
krištala jeb

pangšneju:

tehrauda, nifela un jaunfelta eeseekamros par daščadām zenam, kaš wineem atweħs jaunas azis.

Katra brille teek preekich katrām azim uī mata peemehrota.

J. Sawronsky, Kuldigā.

Muštis instrumentus un stihgas

par fabrikas zenam, ka ari pašūhtijumūs uī teem.

J. Sawronsky, Kuldigā.

Kanžleju un školas peederumi:

Rakstamais papirs
Weštūku papirs un konverti
wišadās kraħsās
Sihda un kreppapirs
Tinte, sīhmuli, rakstamas
spalwas, kopirpapirs

Burtņizas
Konto graħmatas
Linjali
Skatu kartes, dšimščanas un
wahrda deenas kartes
Fotografiju un poešiju albumi.

J. Sawronsky, Kuldigā.